

ההיית או חלמתי חלום? על הייצוג האזרחי במוסדות התכנון

השתתפותם הישירה של נציגים הבאים מן הציבור¹ בתהליכי קבלתן של החלטות, בגיבושה של מדיניות ברמה הלאומית, בעיצובו של המרחב הישראלי, היא נדירה; נדירה מדי.

מקום נדיר כזה בו שמורה זכות השתתפות פעילה ושומר חלק שווה בקבלתן של החלטות לנציגות כזו הם מוסדות התכנון. החברים במוסדות התכנון הבאים מן הציבור הם פעילים מקרב ארגוני חברה ורווחה, ארגוני שמירה על הסביבה, מוסדות אקדמיים, מגזרי אוכלוסייה (נשים, הדור הצעיר) ... כולם נקרא כאן יחדיו "החברה האזרחית" וזאת להבדילם מגורמי השלטון המרכזי (משרדי ממשלה ורשויות שלטוניות הפועלות ברמה הארצית) ומנציגי השלטון ברשויות המקומיות.

אלא שגם כאן הולכים נציגי הציבור ונדחקים לאט החוצה ממעגל קבלת ההחלטות – אם ישירות על-ידי שינויי חקיקה שיוזמת הממשלה ואם בדרכי עקיפין על-ידי עיכובים מתמשכים במינויים של נציגי הציבור במוסדות התכנון או על-ידי הקמתן של וועדות-משנה² ומוסדות תכנון מיוחדים שהרכבם 'דלי' בנציגי ציבור³.

***

בהתקינו חוק תכנון ובנייה ישראלי-מקורי הביע המחוקק את רצונו כי החברה האזרחית תהיה שותפה שווה – בעלת חלק שווה (או, למצער, משמעותי) ושוות-השפעה – בצד השלטון המרכזי מזה והשלטון המקומי מזה, בקבלתן של החלטות תכנוניות המשפיעות על הציבור כולו ועל הסביבה.

כך הוא לדוגמה בהתייחס לאחד השינויים המרכזיים שיצר החוק ביחס למצב הקודם (זה שלפי פקודת בנין ערים, 1936, המנדטורית) והוא הקמתה של מועצה ארצית לתכנון ולבנייה והרכבה המוצע של אותה מועצה⁴:

1. שר הפנים או נציגו, והוא יהיה יושב ראש;
2. ששה חברי הממשלה, שתחליט עליהם הממשלה מזמן לזמן, או נציגיהם;
3. בעל הכשרה מקצועית בענייני שיכון ובניה שימנהו שר השיכון;
4. בעל הכשרה מקצועית בענייני תכנון ובניה שימנהו שר הפנים;

5. ארבעה אנשי ציבור – ובהם איש המוסדות המיישבים – שימנם שר הפנים על דעת הממשלה מבין אנשים שאינם עובדי המדינה ;
6. שני חברים שימנם שר הפנים מתוך הרשומים בפנקס המהנדסים והאדריכלים, לפי חוק המהנדסים והאדריכלים, תשי"ח-1958 ;
7. נציג של הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל.

במלים אחרות: 7 חברים נציגי השלטון המרכזי,

1 חבר נציג המוסדות המיישבים^{6,5}

ו-8 חברים 'חיצוניים' נציגי החברה האזרחית.

ההבדל המרכזי בין ההצעה לבין החוק עצמו, כפי שהתקבל בסופו של דבר⁷, הוא הוספתם של 6 חברים נציגי השלטון המקומי בהרכבה של המועצה הארצית; תוספת מתבקשת וראויה בעינינו.

במהלך השנים תוקן החוק בתנועת מטוטלת: אם בתחילה, ברוחה זו של הצעת החוק, חזינו בשינויים המרחיבים את השתתפותו הישירה של הציבור, באמצעות נציגים מטעמו, במוסדות התכנון השונים⁸. הנה מאז ועד היום שלטת בעיקר דווקא מגמה הפוכה, נוגדת, בה פועל השלטון המרכזי בעקביות לצמצם את כוחם ומשקלם של נציגי החברה האזרחית במוסדות התכנון כך שמשפרם (המוחלט) של נציגי השלטון המרכזי עולה ומשקלם (היחסי) במוסד התכנון הולך ומתעצם על חשבון משקלם של נציגי השלטון המקומי ושל הנציגים האחרים – נציגי החברה האזרחית. מגמה מדאיגה זו נסקור כאן.

כך, אם נתייחס שוב להרכבה של המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, בשני תיקונים – משנת 1998¹⁰ ומשנת 2006¹¹ – 'הומר' 2 חברים 'חיצוניים' נציגי החברה האזרחית ב-2 חברים נציגי השלטון המרכזי:

- החבר "בעל הכשרה מקצועית בענייני גנים ושמורות טבע"^{12,13} הפך ל"מנהל הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים או נציגו";
  - והחבר "בעל הכשרה מקצועית בענייני תכנון ובניה"¹⁴ הפך ל"מנהל מינהל התכנון במשרד הפנים או נציגו מבין עובדי מינהל התכנון".
- בשני המקרים הללו נציין, מדובר בתיקונים עקיפים לחוק התכנון והבנייה שהוכנסו בו אגב חקיקת ההסדרים במשק המדינה; מנגנון שהביקורת עליו ידועה.

חבר 'חיצוני' נציג של החברה האזרחית נוסף נגרע לא בשל שינוי חקיקה, אלא בפועל: שר הבינוי והשיכון הוא הממנה את החבר "בעל הכשרה מקצועית בענייני שיכון ובניה"¹⁵ – מי שצריך להיות לכאורה, נציג ציבור. אלא שהשר עושה כן מבין עובדי משרדו! בכך, למעשה, מדובר בנציג שני, נוסף, למשרד ממשלתי זה (שממילא חבר במועצה הארצית).^{16,17}

בהתחשב באלה – וכפי המצב בעקבות תיקון מס' 103 לחוק התכנון והבנייה משנת 2015¹⁸ – אנו מוצאים שהרכבה של המועצה הארצית, נכון להיום, עומד על האיזון הבא:

- 16 נציגי הממשלה (בפועל, כאמור, 17) (לעומת 8 במקור),

- 1 חבר נציג המוסדות המיישבים,
- 11 חברים נציגי השלטון המקומי (לעומת 6 במקור),
- 8- (בפועל, כאמור, 7) חברים 'חיצוניים' נציגי החברה האזרחית. נזכיר כי לחברה האזרחית אמורים היו להיות בשלב זה 10 נציגים.

בכך הופר מן היסוד והושם לאל החזון בדבר מועצה ארצית לתכנון ולבנייה בה השלטון המרכזי, השלטון המקומי והחברה האזרחית, יושבים זה בצד זה כשותפים שווים "לייעץ לממשלה בכל הנוגע לקו הכללי בביצוע חוק זה, לרבות עניני חקיקה, ולמלא את יתר התפקידים המוטלים עליה בחוק זה ובכל דין אחר"¹⁹. ונתמה מה טעם ראו בכך – כלום בעצמה צריכה הממשלה להיועץ !?

במוסדות תכנון אחרים – בפרט, בוועדה הארצית לתכנון ולבנייה של תשתיות לאומיות (וות"ל) ובוועדה הארצית לתכנון ולבנייה של מתחמים מועדפים לדיוור (וותמ"ל) – המצב אף גרוע יותר: הנציג הציבורי הוא יחיד כמעט²⁰ ולנציגי השלטון המרכזי שמור רוב מוחלט ומוחץ²¹.

גם הרכביהן של וועדות-המשנה – אלו, שברגיל סמכותה של המליאה נאצלת להן כך שבפועל הן ממלאות פעמים רבות את תפקיד הוועדה – משקף הדרה של נציגי הציבור. דוגמאות מובהקות לכך הן וועדות-משנה להתנגדויות. נזכיר גם כי בשנת 2014 היה ניסיון לשנות את הרכבה של הוולנת"ע – וועדת-המשנה החשובה ביותר של המועצה הארצית, "המביאה והמוציאה" בה ממש²² – כך שנציגי הציבור שהיו בה הודחו; רק בעקבות לחץ ציבורי חזרה בה המועצה הארצית מיוזמה זו.

אלא שייצוג אינו רק כיסא שמור במוסד התכנון ומניעת ייצוג קיימת גם מקום בו השר אינו ממחר (בלשון המעטה) למנות נציג שיישב בו, שישתתף בישיבות מוסד התכנון ויביא את עמדת הציבור בו ויצביע וישפיע על החלטות המתקבלות בו.²³

שכן בעוד אשר מינויים של נציגי השרים במוסדות התכנון לדרגותיהם מתאשרים ונכנסים לתוקף במהירות²⁴, נמשכים הליכי המינוי של נציגי החברה האזרחית ונגררים על-פני חודשים ושנים אפילו.²⁵

ניסיונם של הארגונים הירוקים – הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה – מלמד ששלל עניינים מעניינים שונים דוחה פעם אחר פעם את קבלתה של החלטה בעניין המינויים:²⁶

חלקם של העיכובים מיוחס לאירועים "חיצוניים" כגון תקופת בחירות בה מושך השר ידיו ממינויים כאלה או תקופה שלאחר כניסתו לתפקיד של שר חדש בה הוא "לומד את המשרד".

חלק אחר של העיכובים נגרם בשל כך שעל דרכם של מועמדים מוצבות דרישות שהדין אינו מחייבן בענייננו, כגון דרישה ל"ייצוג הולם" (לנשים, לאוכלוסיה הערבית או לבני עדות מסוימות) או לאישורה של הוועדה לבדיקת מינויים הפועלת מכוחו של חוק החברות הממשלתיות, התש"ה-1975. חלק נוסף של העיכובים נגרם בשל ניסיונות "להשפיע" על המינויים, או "לכוון" אותם.

עיכובים במינויים של ממלאי-מקום, אשר יכולים להחליף אותו במקרים בהם הנציג עצמו נאלץ להיעדר משיבה מסוימת, משפיעים לא פחות מעיכובים במינויו של הנציג-החבר. כך, בעוד לנציגי השרים במוסדות התכנון

יש ברגיל שורה ארוכה של ממלאי-מקום, סובלים נציגי החברה האזרחית בחלק ממוסדות התכנון ממחסור כרוני במינוריים של ממלאי-מקום.²⁷ לממלאי-המקום של הנציג מן הציבור יש חשיבות מיוחדת: כאשר מדובר בארגונים מתמחים מביא עימו ממלאי-המקום הן היכרות מקצועית ייחודית לו והן גישה מקצועית-ציבורית משלו, אשר יכולים שיהיו שונים מאלה של החבר-הנציג הקבוע. בממוצע, מצאו הארגונים הירוקים, אורך הליך מינויו של נציג (אם כחבר ואם כממלאי-מקום) למעלה משנה; בדרך כלל, הרבה למעלה משנה.²⁸ נדגיש גם, כי להבדיל מנציגי השלטון המרכזי, לדוגמה, שפועלים במוסדות התכנון כחלק בלתי נפרד מתפקידם בשירות המדינה²⁹, נציגי החברה האזרחית הם בבחינת מתנדבים – הם אינם מקבלים שכר מהקופה הציבורית בגין כהונתם זו.³⁰

כל אותם חודשים ארוכים בהם הולך ונמשך הליך מינויו של נציג החברה האזרחית למוסד תכנון – אותו נציג מן הציבור שהחוק חייב כי יהיה שותף מלא בקבלתן של אותן החלטות – ממשך עולם כמנהגו ומוסד התכנון מתכנס ומקבל החלטות כמו לא אירע דבר. בהתחשב בעובדה שמוסד התכנון – אם במליאתו ואם בוועדת-משנה שלו – מתכנס כל שבוע כמעט, הנה חסרונם של נציג מהחברה האזרחית, או של ממלאי-מקומו, הוא ניכר במיוחד.

מצב בעייתי זה מתאפשר בין השאר גם כיוון שהחוק אינו מתנה את פעולתו הנמשכת של מוסד התכנון בחברותם של אותם נציגי ציבור ואינו עומד על כך שהם יוכלו להשתתף בפועל בקבלתה של החלטה.³¹

***

דומה שאם חפץ המחוקק, וחפצים אנו, בנציגות יעילה של החברה האזרחית במוסדות התכנון, יש מקום לשדד מערכות: להשיב מחדש על כנו את האיזון בהרכביהם של מוסדות התכנון, למצוא דרכים לקצר את משך הליכי המינויים ולהתנות את פעולתו של מוסד התכנון בנוכחותם (או לכל הפחות במינוריים) של נציגים אלה בשיעור מזערי מסויים.³²

טל צפרי

הערות

1. כמובן שבביטוי זה יש סתירה – בין השתתפות ישירה לבין השתתפות באמצעות נציג. הכוונה בביטוי "ישירה" כאן היא שמדובר בנציגים שהם *מן* הציבור, נציגים שאינם מן הממסד אלא מבטאים ומביאים קול ציבורי אותנטי "מהשטח".
2. לדוגמה וועדות-המשנה "הקבינטיות" – קרי, שאין זכות לדיון חוזר / ערר על החלטותיהן – שבסעיפים 6(ג) (שהרכבה נקבע בידי המועצה הארצית) ו-6(ד) לחוק התכנון והבנייה (שהרכבה נקוב בעיקרו שם).
3. ודוגמאות מוכרות לכל הן כמובן הוול"ל, הוות"ל, הווד"ל והוותמ"ל.
4. שם, בעמ' 15.

5. הביטוי "המוסדות המיישבים" אינו מוגדר כאן אך מקובל שמתייחס בדרך כלל לסוכנות היהודית לארץ-ישראל ולהסתדרות הציונית העולמית – השוו: חוק המועמדים להתיישבות חקלאית, התשי"ג-1953, הגדרת "מוסד מיישב", חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, התשי"ג-1952, בסעיפים 3 ו-4
6. המוסדות המיישבים הם גופים של היישוב והעם היהודי מהתקופה שטרם הקמתה של מדינת ישראל והם ממלאים בה גם היום תפקידים ציבוריים משמעותיים בתחומי ההתיישבות. בשל שני מאפיינים אלה הם קרובים יותר להיות נציגים של השלטון המרכזי ובכל מקרה אינם מתאימים להיחשב כנציגים של החברה האזרחית בישראל.
7. ס"ח 467 התשכ"ה מיום 12/8/1965, בעמ' 307.
8. כך בתיקון חוק התכנון והבנייה משנת 1976 הוספו בו 2 נציגי ציבור חדשים: "נציג ארגון הגג של הגופים הציבוריים שענינם בשמירת איכות הסביבה, שימנהו שר הפנים מתוך רשימת מועמדים שהארגון האמור יגיש לו; ו- נציג הדור הצעיר, שימנהו שר הפנים בהתייעצות עם הגופים שלדעתו נוגעים בדבר."
9. שינוי משמעותי נוסף חל בשנת 2002 כאשר אושר חוק ייצוג גופים ציבוריים שענינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג-2002. חוק זה הוסיף נציגים מן הגופים הירוקים בוועדות ובמועצות ציבוריות שונות ובהן גם, לענייננו כאן, בוועדות המחוזיות לתכנון ולבנייה, בוועדה לשמירה על קרקע חקלאית ושטחים פתוחים, ובוועדה לשמירת הסביבה החופית (כפי שהיא נקראת היום).
10. ס"ח התשנ"ח 1645 מיום 15/1/1998, בעמ' 91.
11. ס"ח התשס"ו 2057 מיום 15/6/2006, בעמ' 325.
12. חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, סעיף 2(ב), בסעיף-קטן (5).
13. הביטוי "בעל הכשרה מקצועית" משמש את המחוקק בדרך כלל כדי לציין נציג הבא מן האקדמיה או מתחום עיסוק מוסדר, כגון אדריכל, מהנדס או עובד סוציאלי.
14. שם, בסעיף-קטן (3)
15. שם, בסעיף-קטן (4)
16. זהות הקיימת בין הנציגים עולה ברורות מרשימות החברים וממלאי-מקומם המופיעה בתחילת פרוטוקולים של המועצה הארצית.
17. והנה לכם עתירה שרק מחכה לכתוב את עצמה ...
18. ס"ח התשע"ה 2497 מיום 3/8/2015, עמ' 667. זו היא הוראת שעה ל-5 שנים, שתוקפה עד לשנת 2020.
19. חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, בסעיף 2(א).
20. זאת, לאחר שמינויו של "נציג ארגון העוסק בנושאי חברה ורווחה" כדרישת תיקון מס' 103 לחוק התכנון והבנייה, נותר "על הנייר" בלבד והשר הממונה לא אייש אותו מאז קביעתו בחוק בשנת 2015 ועד לאחרונה ממש.

21. הרכב הוות"ל נקבע בסעיף 6א(א) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965: "תקום ועדה ארצית לתכנון ולבניה של תשתיות לאומיות (להלן – הועדה לתשתיות), וזה הרכבה:

- שני נציגים של שר האוצר, ואחד מהם יהיה היושב ראש;
  - נציג ראש הממשלה;
  - נציג שר המשפטים;
  - נציג השר לתשתיות לאומיות;
  - נציג שר התחבורה;
  - נציג שר הבינוי והשיכון;
  - נציג השר לאיכות הסביבה;
  - נציג שר החקלאות ופיתוח הכפר;
  - נציג רשות מקרקעי ישראל;
  - נציג שר הביטחון;
  - נציג שר הפנים;
  - בעל הכשרה מקצועית בענייני תכנון ובניה שימנה שר הפנים – והוא יהיה מתכנן הועדה;
  - נציג ציבור שתמנה הממשלה;
  - נציג ארגון הגג של הגופים הציבוריים שענינם בשמירת איכות הסביבה, שימנהו שר הפנים מתוך רשימת מועמדים שהארגון יגיש לו;
  - נציג ארגון העוסק בנושאי חברה ורווחה שימנהו שר הרווחה והשירותים החברתיים;
  - נציג השלטון המקומי שימנה שר הפנים.
- הרכב הוותמ"ל נקבע בסעיף 5(א) לחוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים לדירור (הוראת שעה), התשע"ד-2014:
- "תקום ועדה ארצית לתכנון ולבנייה של מתחמים מועדפים לדירור, וזה הרכבה –
- שני נציגים של שר האוצר, מקרב עובדי משרדו, ואחד מהם יהיה היושב ראש;
  - נציג ראש הממשלה, מקרב עובדי משרדו;
  - נציג שר הביטחון, מקרב עובדי משרדו;
  - נציג שר הבינוי והשיכון, מקרב עובדי משרדו;
  - נציג השר להגנת הסביבה, מקרב עובדי משרדו;
  - נציג שר החקלאות ופיתוח הכפר, מקרב עובדי משרדו;
  - נציג שר המשפטים, מקרב עובדי משרדו;
  - נציג שר התחבורה והבטיחות בדרכים, מקרב עובדי משרדו;
  - נציג שר הפנים, מקרב עובדי משרדו;

- נציג רשות מקרקעי ישראל, שימנה מנהל הרשות מקרב עובדי הרשות;
  - בעל הכשרה מקצועית בענייני תכנון ובנייה שימנה שר האוצר – והוא יהיה מתכנן הוועדה;
  - ראש הרשות המקומית שבתחומה נכלל רוב שטח התכנית הנדונה, וכן שלושה ראשי רשויות מקומיות נוספים שתבחר המועצה הארצית מבין חבריה המנויים בסעיף 2(ב) ו-7(7) לחוק התכנון; במקומו של ראש רשות מקומית כחבר הוועדה לפי פסקה זו יכול לבוא מהנדס הרשות המקומית או עובד אחר שלה, שימנה לכך ראש הרשות המקומית;
  - נציג ארגון הגג של הגופים הציבוריים שעניינם שמירת איכות הסביבה, שימנה שר האוצר מתוך רשימת מועמדים שהארגון האמור יגיש לו;
  - נציג ארגון העוסק בנושאי חברה ורווחה שימנה שר הרווחה והשירותים החברתיים.
22. הוולנת"ע עוסקת, דרך קבע:
- בעדכונים ובשינויים של תכניות מתאר ארציות
  - דנה כוועדת-התנגדויות לתכניות מתאר מחוזיות
  - שומעת את הערות הוועדות המחוזיות והציבור לתכניות מתאר ארציות
  - מאשרת הקלות מתכניות מתאר ארציות ומחוזיות
  - נותנת אישור הנדרש לעניין קרקע חקלאית לפי התוספת הראשונה לחוק התכנון והבנייה
  - ועוד
23. ראו: בג"צ 4600/14 עמותת אדריכלים מאוחדים בישראל נ' שר הפנים ובג"צ 5160/14 איגוד המתכננים בישראל נ' שר הפנים (נדונו במאוחד)
24. דוגמה אנקדוטלית לאיפה ואיפה כאלו בתחום קרוב - מינוי של נציג הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה במועצה לגנים לאומיים, שמורות טבע ואתרים לאומיים (חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998, סעיף 2(א7)) – מצויה לנו בי.פ. 6317 מיום 10/11/2011 בעמ' 471, שם נאמר מפורשות כי המינוי החדש בא " ... במקום אלונה שפר (קארו) שסיימה את כהונתה בשנת 2008" – 3 שנים לפני כן! ממש עמוד אחד לפני כן, בעמ' 470, אנו מוצאים הודעה מיום 19/9/2011 על מינויה של מנהלת כללית למשרד החינוך; מינוי שייכנס לתוקפו ביום 31/10/2011 – קרי, חודש וחצי לאחר מכן! הפער בין שני המינויים – האחד באיחור של 3 שנים והשני צופה פני עתיד – הוא קיצוני ומעיד בעד עצמו.
25. הנה דוגמה: ביום 30/12/2018 התבשרנו על מינויו למועצה הארצית של "נציג ארגון העוסק בנושאי חברה ורווחה"; חבר שהוסף בהרכבה של המועצה הארצית בהוראת השעה של תיקון 103 הנ"ל משנת 2015.

- נציג ציבור זה מונה, אם כן, לתפקידו למעלה מ-3 שנים לאחר שנקבעה בחוק החובה למנותו וכשנותרו עוד פחות משנתיים לכהונתו זו.
26. עניין התלוי ועומד היום בפני בית המשפט העליון במסגרת תיק בג"צ 7068/17 חיים וסביבה – ארגון-הגג של שוחרי איכות החיים והסביבה בישראל נ' שר האוצר.
27. והשוו, לדוגמה, לעניין זה: טענות המדינה באשר למספרם הנדרש / הרצוי של ממלאי מקום בע"מ 5575/08 גני מרחביה בע"מ (בפירוק מרצון) נ' רינה תרשיש ו-71 אחרים, פסק-דין מיום 1/9/2011, פורסם במאגר המשפטי "נבו", בפיסקה 20 לפסק-הדין:
- " ... בעניין זה ציינה המדינה בפנינו, כי לנציג משרד המשפטים במועצה הארצית יש חמישה ממלאי מקום. אשר לוועדות המחוזיות ציינה המדינה, כי "הנוהג הוא לחלק את העבודה בין נציגים שונים של אותו משרד ממשלתי, כאשר כל אחד מהם, חבר או ממלא מקום, ישתתף ויהיה אחראי לוועדת משנה אחת או יותר של הוועדה המחוזית, או לעבודה המתבצעת במליאתה" (ההדגשה הוספה – א' ג')."
28. ואין לנו אלא להפנות שוב לדוגמאות המובאות בה"ס 23, 24 ו-25 לעיל.
29. וראו לדוגמה הוראת סעיף 7(ג) לחוק התכנון והבנייה לפיה: "חברותם של נציגי השרים כאמור בפסקאות (2), (4), (5) ו-(8) של סעיף קטן (א) בוועדה המחוזית, או של ממלאי מקומם (להלן – הנציגים הקבועים), תהיה עיסוקם הבלעדי, זולת אם אישר שר האוצר לשר הממנה, להטיל עליהם תפקיד נוסף".
30. לשלמות התמונה נציין בהקשר זה כי בתיקון מס' 101 לחוק התכנון והבנייה נקבע כי נציגים מסויימים שהם בעלי דעה מיעוצת בוועדה מקומית יקבלו גמול בעבור השתתפותם בישיבות – שם, בסעיף 18(ג). תיקון זה אינו חל על הנציגים מן החברה האזרחית בהם אנו עוסקים כאן.
31. השוו, לדוגמה, החלטה מיום 30/6/2014 של כבוד השי' סולברג במסגרת בג"צ 4600/14 – ה"ס 20, לעיל:
- "הדעת אינה נוחה כלל מחסרונו של חבר בהרכב המועצה הארצית, מתוך אלה הרשומים בפנקס המהנדסים והאדריכלים, לפי סעיף 2(ב) (8) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק התכנון והבניה), חסרון הולך ונמשך מזה קרוב לארבע שנים, לפי הנטען.
- בשים לב לפרק הזמן הזה, מסופקני אם דיינו בהוראת סעיף 41 לחוק התכנון והבניה ("שום פעולה של מוסד תכנון לא תיפסל מחמת זה בלבד שבזמן עשייתה היה מקומו של חבר במוסד פנוי מכל סיבה שהיא"), שעליו משתייכים המשיבים את עמדתם, כדי להצדיק את חסרונו הממושך הנ"ל של חבר בהרכב המועצה הארצית."
32. כך לדוגמה לא ניתן להסמיך וועדה מקומית להיות "עצמאית" בלתי אם מונו בה נציג ציבור אחד לפחות – חוק התכנון והבניה, בסעיף 31א(ב).